

Her er noen av temaene du kan lese mer om:

Det nye Europaparlamentet s. 1

Ambassadøren har ordet s. 2

Handlingsplan for miljø og helse s. 3

Kommisjonen forsøker å få WTO-forhandlingene på skinner igjen s. 4

Toppmøtet i Brussel 17-18 juni – Grunnloven er klar s. 5

Kort nytt s. 7

Intervju: Finner sammenheng mellom giftige utslipp og helseskader s. 8

Redaksjonen avsluttet 5. juli 2004.

1 EUR: 8,4989 NOK
(5. juli 2004)

Valg til et nytt og større Europaparlament

EU-borgere flest gikk ikke mann av huse for å gi sin stemme i valg til nytt Europaparlament, og særlig var det lav oppslutning i de nye medlemslandene.

For befolkningen i EUs ti nye medlemsland var dette valget deres første mulighet til direkte innflytelse på utviklingen i Europa i årene som kommer. Men det var nettopp i disse landene at velgerne uteble. Den gjennomsnittlige valgdeltakelsen for EUs ti nye medlemsland ble på 26,4 %. I Slovakia var oppslutningen om valget på et historisk lavmål; bare 16,6 % valgte å bruke stemmeseddelen sin. Unntakene var Malta og Kypros hvor deltagelsen lå godt over EU-gjennomsnittet med henholdsvis 82 og 71 %.

I de «gamle» medlemslandene, var den gjennomsnittlige valgdeltakelsen på 47,1 %, som betyr en nedgang på et

par prosent fra parlamentsvalget i 1999. Positivt var det imidlertid at både Italia, Finland, Storbritannia og Irland opplevde en økning i valgdeltakelsen ved årets valg. Likevel var det nok først og fremst de nasjonale politikere og nasjonale problemstillinger som fikk dominere debattene i mange land. I en uttalelse etter valget sier Europakommisjonens president Romano Prodi at medlemslandene nå må gjøre mer for å bringe europeiske spørsmål inn i den nasjonale debatten.

Kommisjonen etterlyser en stor mobilisering og kraftanstrengelse, spesielt i de nye medlemslandene hvor oppmøtet var lavt, for å få Europa til-

Utvidelse og grunnlovstraktat

Samtidig med at EU ble utvidet til 25 medlemsland hadde jeg gleden av å tiltre som leder for Europakommisjonens delegasjon til Norge og Island. Det er et privilegium å få representere den utvidede Kommisjonen i Norge i en så viktig epoke i den europeiske integrasjons historie.

Selve utvidelsen er i seg selv en bragd, som bringer tidligere fiender inn i et frivillig forpliktende samarbeid for å skape fred, stabilitet og vekst. Samtidig innebærer det utfordringer å gå fra 15 til 25 medlemmer.

Valget til det utvidede Europaparlamentet 13. juni var til dels skuffende på grunn av lav valgdeltakelse som gikk fra 49,8 % til 45,5 %. Valgkampen ble i mange land preget av nasjonale spørsmål mer enn de relevante europeiske spørsmålene. Det at stats- og regjeringssjefene nå har blitt enige om en grunnlovstraktat for EU, som erstatter de tidligere traktatene og inkluderer charteret om grunnleggende rettigheter, er i så måte særlig viktig. EU blir mer forståelig og beslutningsprosedyrene forenkles.

Grunnlovstraktaten legger videre til rette for blant annet en styrking av de felles utenriks- og sikkerhetspolitiske mekanismene, med en felles utenriksminister forankret både i Kommisjonen og Rådet.

Utvidelsen og den nye grunnlovstraktaten har stor betydning, også for vår nære partner Norge. Samarbeidet i det utvidede EU blir mer omfattende både i bredden og dybden. Det er kanskje ikke helt urimelig å spå at det vil bli enda vanskeligere for utenforstående land å påvirke EUs beslutningsprosess i tiden fremover.

Percy Westerlund

bake til sentrum av den politiske debatten. Kommisjonen ser også dette som en utfordring og et ansvar som de europeiske institusjonene vil ta alvorlig. Utfordringen går til regjerings-

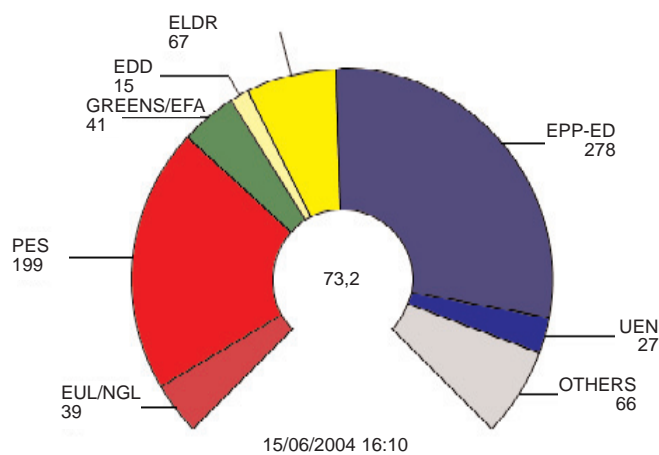
sjefer, parlamentarikere, tenketanker, media og andre i Europa å bringe europeiske spørsmål inn i den politiske debatten.

Europaparlamentet har fra 1979 vært EUs eneste folkevalgte institusjon, og etter utvidelsen 1. mai består det av 732 representanter fra 25 land. Parlamentarikerne arbeider i 17 ulike fagkomiteer og er organisert etter partitilhørighet og ikke nasjonalitet. Europaparlamentet vedtar EUs lover og EUs budsjett sammen med Rådet, og utøver demokratisk kontroll over Kommisjonen og de øvrige EU-institusjonene.

PARLAMENTET

Fortsatt konservativt flertall i Parlamentet

Sammensetningen av det nye Parlamentet blir preget av at ti nye land sender sine representanter. Partigruppen av konservative og kristendemokratiske partier får 278 representanter, mens de sosialdemokratiske partiene har 199 representanter.

PPE-ED	Gruppen for Det europeiske folkeparti og De europeiske demokrater	278
PES	De europeiske sosialdemokraters gruppe	199
ELDR	De europeiske liberale og demokratiske partienes gruppe	67
GREENS/EFA	Gruppen De grønne / Den europeiske frie allianse	41
EUL/NGL	Den europeiske venstrefløys fellesgruppe / Nordisk grønne venstre	39
UEN	Gruppen Union for nasjonenes Europa	27
EDD	Gruppen for demokratiene og mangfoldighetens Europa	15
Andre	Uavhengige	63

En handlingsplan for miljø og helse

På tross av at det har vært gjort store fremskritt i å forbedre kvaliteten på luft, vann og jord, er situasjonen langt fra tilfredsstillende. Det er tegn som tyder på at partikkelforurensning av luft, støy og hull i ozonlaget fører til helseskader for tusenvis av mennesker hvert år.

Forbindelsene mellom miljø og helse er langt mer sammensatt enn det kan se ut til ved første øyeblikk. Derfor lanserte Europakommisjonen 9. juni i år en egen handlingsplan for miljø og helse for perioden 2004-2010. Målet er å minske forekomsten av sykdommer forårsaket av miljøet.

Frykter helseskader

- Europeiske borgere forventer at politikerne handler, sier kommissær for miljø, svenske Margot Wallström. En undersøkelse fra 2003 viser at de fleste europeere anser problemet som viktig. 89 prosent sier at de frykter mulige helseskader som følge av miljøpåvirkning.
- Som enkeltmennesker kan vi foreta visse livsstilsvalg som påvirker helsen vår, men vi kan ikke velge kvaliteten på luften vi puster og beskytte oss selv fra å bli utsatt for skadelige stoffer som kan lagre seg i kroppen – noen ganger allerede før vi er født, legger Wallström til.

Beregninger viser at mellom 25 og 33 prosent av alle sykdomstilfeller i i-land skyldes miljøpåvirkning, og hovedvekten av denne gruppen er barn og andre sårbare grupper av befolkningen.

- Et sunt miljø er ikke et privilegium, men en grunnleggende menneskerettighet, sier miljøkommissær Margot Wallström.

Ett av virkemidlene i planen er å øke bevisstheten om risikoer vi er utsatt for fra miljøet rundt oss gjennom opplæring av helsepersonale.

Mer forskning

Meningen er å lage et system som vil sette Kommisjonen i stand til å reagere. Dette krever et systematisk og godt samarbeid mellom helse- og miljøsektoren og forskningsmiljøene i et omfang vi aldri har sett tidligere. Europakommisjonen må forstå hvordan det å bli utsatt for helseskadelige stoffer i miljøet kan føre til helseskader i befolkningen. Handlingsplanen fokuserer på forskning innenfor felt som for eksempel astma og allergi, og endokrine forstyrrelser som stoffskifteproblemer og kreft.

Et av de mer langtrekkende forslagene i handlingsplanen er å undersøke muligheten for en biologisk overvåking på europeisk nivå. Det vil si å ta blod-, urin- og hårprøver over hele Europa for å måle hvor utsatte vi er for skadelige stoffer. Også hvordan klimendringer påvirker helsen er ett av de områdene som skal undersøkes.

Delt ansvar

Ansvar for å gjennomføre planen skal deles mellom flere. Medlemslandene skal blant annet sørge for overvåking av resultatene, forskning og utdanning. Interesseorganisasjoner skal bidra med nødvendig informasjon og EUs egne institusjoner som Det europeiske miljøbyrået skal overvåke sine områder. Europakommisjonen vil også samarbeide aktivt med Verdens helseorganisasjon i arbeidet fremover.

FAKTA: EUs miljø- og helsestrategi

- Handlingsplanen for miljø- og helse 2004-2010 er en del av EUs miljø- og helsestrategi som ble lansert i fjor.
- Strategien har fått navnet SCALE, en forkortelse for de fem hovedpunktene i planen Science, Children, Awareness, Legislation og Evaluation – vitenskap gjennom forskning, kunnskap, barn, bevissthet, lovgivning og evaluering.
- Forskningen skal forbedre kunnskapen, barna står i fokus fordi de er spesielt sårbare for miljøforurensning. Det gjelder å øke bevisstheten om helseskader som følge av miljøet, EUs lovgivning vil supplere nasjonale og internasjonale tiltak og det vil være en forløpende evaluering av alle tiltak som blir gjort under planen.

Handlingsplanen for miljø og helse 2004-2010

<http://europa.eu.int/comm/environment/health/pdf/com2004416.pdf>

Mer informasjon om EUs miljø- og helsestrategi

http://europa.eu.int/comm/environment/health/index_en.htm

Nytt initiativ fra EU gjenstarter landbruksforhandlingene i WTO

Etter mange måneders stillstand i forhandlingene om en ny handelsavtale i WTO, lanserte Kommissærene Fischler og Lamy et nytt initiativ for å gjenstarte forhandlingene på landbruksområdet. Initiativet kom 10. mai, da de to kommissærene sendte et brev til alle WTO-land med fokus på tre områder der EU kan vise fleksibilitet i landbruksforhandlingene.

For det første er EU villige til å fjerne alle eksportsubsidier. Dette er betinget av at andre land tar tilsvarende skritt innenfor sine støtteordninger, samt at man blir enige om en balansert avtale på subsidier, markedsadgang og ikke-handelsmessige hensyn. I tillegg til å kutte i eksportsubsidiene, viser EU gjennom reformen av landbrukspolitikken at de også er villige til å gjøre sin del på landbruksstøtte. Det er nå opp til andre land som subsidierer tungt å gjøre sitt for at det skal bli en avtale. For det andre krever EU fleksibilitet på de fire Singapore-temaene, som det skal forhandles om etter hvert som det blir enighet. Det ser foreløpig ut som det bare er enighet om Singapore-temaet handelslettelse, og at temaene

konkurrans og åpenthet i offentlige anbud, samt investeringer må forhandles senere. Sist men ikke minst ønsker EU at utviklingsrunden skal være «gratis» for G90 landene, som er verdens fattigste land. EU foreslår at de fattigste landene ikke trenger å åpne sine markeder mer, men at de får en bedre adgang for sine varer på industri-landenes markeder. – Med dette initiativet viser vi at vi er rede til å gi det lille ekstra som kreves for å konkludere halvparten av utviklingsrunden i 2004, sa handelskommissær Pascal Lamy. Men vi kan ikke gjøre dette alene, vi oppfordrer derfor alle andre land om å gi politiske lovnader konkret innhold, slik at rammeverket for avtalen kommer på plass i juli 2004.

Vil forbrukerne velge genmodifiserte produkter?

Europeiske forbrukere kan snart komme til å finne genmodifisert mais på markedet. Bakgrunnen er at EU 19. mai opphevet forbudet mot introduksjon av genetisk modifiserte organismer (GMO) i det indre marked. Kommisjonen autoriserte med dette import av hermetisk og fersk mais av den genmodifiserte maistypen Bt 11.

Strengt krav og regler

Reguleringen i EU med hensyn til produkter som inneholder genmodifiserte organismer er svært streng. Disse produktene må gå igjennom en tøff risikovurdering før de eventuelt blir tillatt på markedet. Prosedyren skal sikre at produktet er trygt både for mennesker, dyr og miljø. Genmodifisert mais har også gjennomgått denne prosedyren og ifølge EUs kommissær for helse og

forbrukerbeskyttelse, David Byrne, er det nå vitenskapelig bevist at Bt 11 mais er like trygt som vanlig mais.

Større valgmulighet

Genmodifiserte produkter må innfri strenge krav både når det kommer til struktur og klarhet på etiketter og i forhold til sporbarhetsregler. For eksempel må kjeks som inneholder olje fra genmodifisert mais ha en klar etikett som gir uttrykk for at «produktet inneholder genetisk modifiserte organismer». Produktet må videre kunne spores gjennom hele produksjons- og distribusjonsprosessen. Dette fører til større valgfrihet både for produsenter og forbrukere. Bøndene får velge hva de skal dyrke, og forbrukerne hva de skal kjøpe.

Kommisjonens klarsignal i forbindelse med import av produkter som

inneholder Bt 11 gjelder i ti år. Selv om det er klart for import og fri flyt av denne typen produkter i EU er det fortsatt forbudt å produsere den i EU.

Da gjenstår det bare å se hva forbrukerne velger – genmodifiserte eller ikke-genmodifiserte produkter!

Bt 11 hører til den mest vanlige typen GMO, og er en fellesbetegnelse som også omfatter genmodifiserte soyabønner, en rekke bomullsvarianter samt rapsolje. Disse variantene er modifisert for å øke motstandskraften mot skadeinsekter og en rekke spesi- fikke ugressmidler.

Grunnloven er klar

- Vi har lyttet til hverandre og forstått hverandres bekymringer, sa den irske statsministeren, Taoiseach, og president i det europeiske råd, Bertie Ahern, da det var blitt enighet om en grunnlovstraktat.

Grunnlovstraktaten som ble vedtatt 17. – 18. juni i Brussel markerer slutten på to års debatt om Europas fremtid. Prosessen begynte i 2000 da europeiske regjeringssjefer ble enige om å sette sammen en forsamling med 105 personer fra medlems- og søkerland med oppgaven om å samle EUs fire traktater i en samlet tekst. Formålet var å gjøre EU mer demokratisk, åpent og effektivt. Konventet, under ledelse av den tidligere franske presidenten Valéry Giscard d'Estaing, møttes første gang i februar

2002. Tekstforslaget som ble presentert for EUs regjeringssjefer i Thessaloniki 20. juni 2003 var grunnlaget for det som i dag er blitt til EUs nye grunnlov.

Samler alle traktatene

Den nye grunnloven er i realiteten en mellomstatlig traktat, som vil erstatte det nåværende avtaleverket i EU. Den vil også legge til rette for at utviklingen i EU kan gå i nye retninger. Mer konkret vil Grunnloven beskrive EUs verdier, mål og kompetanser ved å samle

sammen de grunnleggende traktatene i en felles tekst. Dette skal blant annet gi mer klarhet i ansvarsfordelingen mellom EUs institusjoner og medlemslandene.

Utvidelsen av EU til 25 land i mai i år gjorde det også nødvendig å finne mer effektive, åpne og demokratiske beslutningsprosedyrer.

Europaparlamentet får mer makt

Blant utviklingene i forhold til tidligere traktater vil Europaparlamentet få ►

- ▶ økt innflytelse og en utenriksministerstilling opprettes. Utenriksministeren skal synliggjøre EU internasjonalt, men også fungere som Kommisjonens vise-president. Man kom også til enighet om flere kontroversielle institusjonelle spørsmål.

Inntil 2014 vil Europakommisjonen fortsatt være sammensatt av én kommissær fra hvert medlemsland. Deretter vil antallet bli redusert til 2/3 av antall medlemsland. Dette tallet omfatter også Kommisjonens president og EUs utenriksministerpost, og kommissærene vil bli utnevnt basert på et roterende system mellom landene. Sent i forhandlingene ble partene også enige om at en revisjon av denne regelen må ha støtte av samtlige kommissærer.

Enklere beslutninger

Kvalifisert flertall er et annet område som har vært kontroversielt i forhandlingene. Også på dette punktet ble statslederne enige under toppmøtet. Avgjørelsen man kom frem til slår fast at et kvalifisert flertall skal bestå av 55% av medlemslandene, med et minimumskrav om 15 land, som til sammen representerer minst 65% av EUs befolkning. Dette innebærer at fire medlemsland sammen kan blokkere et forslag.

Grunnloven åpner også opp for at en gruppe land kan utvikle nærmere samarbeid seg imellom. Andre medlemsland vil ifølge denne ordningen ha muligheten til å ta del i samarbeidet på et senere tidspunkt. På flere områder vil EUs medlemsland beholde muligheten til å stanse et forslag. Enstemmighet vil fortsatt gjelde for skattepolitikk og en rekke områder innen utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitik, samt i eventuelle endringer av Grunnloven.

I november tar José Barroso over som formann for Europakommisjonen etter Romano Prodi

Folkeavstemninger

Nå gjenstår en juridisk gjennomgang av grunnlovstraktaten og oversettelse til samtlige 20 offisielle EU-språk. Den vil trolig bli signert i Roma 1. november, under det nederlandske formannskapet.

Etter dette vil medlemslandene ha to år på seg til å ratifisere grunnlovstraktaten. De fleste av EUs medlemsland vil ratifisere traktaten gjennom en parlamentarisk prosess, mens andre medlemsland har uttalt at de vil legge grunnlovstraktaten ut til folkeavstemning før den blir godkjent.

SISTE: José Barroso (48) blir Europakommisjonens neste president. Medlemslandene møttes i Brussel 29 juni og ble enige om at den portugisiske statsministeren, som er støttet av den konservative og kristeligdemokratiske gruppen EPP/ED. Den 22. juli skal Europaparlamentet ta stilling til forslaget. Kollegiet av kommissærer skal høres og eventuelt godkjennes av Europaparlamentet tidlig i oktober.

Mer informasjon om konventets arbeid med forslaget til en grunnloven og norsk oversettelse av første del av den opprinnelige teksten finner du her:: <http://www.europakommisjonen.no/tema/reform/index.htm>

Alle forandringene som ble gjort under toppmøtet i Brussel er beskrevet i det offisielle dokumentet fra møtet: http://ue.eu.int/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/misc/81109.pdf

Grønn uke i Brussel

At Brussel farges grønn den første uken i juni er etter fire år blitt en veletablert tradisjon. 2-5.juni samlet flere tusen deltakere fra miljøorganisasjoner, næringsliv, politikk og andre interesserte seg i Brussel for å sette fokus på de mest aktuelle miljøutfordringene. Klimaendring, vern og vekst og endring av adferd var hovedoverskriftene for aktivitetene denne uken. For første gang deltok også Norge i den felleseuropeiske markeringen gjennom Grønne dager 2004 og en rekke ulike arrangementer ble avholdt i hele landet.

EURES-portalen

Den europeiske arbeidsformidlingstjenesten EURES er et samarbeidsnettverk som legger til rette for fri flyt av arbeidskraft innen EØS-området. Nettverket inkluderer offentlige arbeidsformidlingstjenester, fagforeninger og arbeidsgiverorganisasjoner. Nettverket er koordinert av Europakommisjonen og dets formål er blant annet å informere, veilede og tilby råd til potensielle mobile arbeidstakere om arbeidsmuligheter samt leve- og arbeidsvilkår i EØS-området. EURES-portalen gir også råd og veiledning til arbeidstakere og arbeidsgivere i grenseregioner, samt bistår arbeidsgivere som ønsker å rekruttere fra andre land. For mer informasjon, se Aetats sider på <http://www.eures.no/>

Norsk suksess

i EUs sjette rammeprogram

Forskningsrådets EU-kontor skrev i sitt siste nyhetsbrev om Norges gode innsats i EUs sjette rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling. Blant de 33 deltagerlandene har Norge flest innvilgede prosjekt, med 23% i forhold til gjennomsnittet på 19%. Norge ligger særlig godt an innen de tematiske programmene hvor man har satset sterkt på Integreerte prosjekt og Ekspertnettverk, to nye samarbeidsformer. Samlet sett vises det til at norske forsknings- og utviklingsmiljøer deltar i gode og levedyktige samarbeid. Med den gode uttellingen tidlig i programmet har Norge lagt et godt grunnlag for videre deltakelse. Mer informasjon hos Forskningsrådet:

http://www.forskningsradet.no/forport/application?pageid=EUforskning&menuName=Pro_Int_EUforskning

EU-pris til ungt filmtalent i Cannes

Under filmfestivalen i Cannes delte kulturkommissær Viviane Reding ut «MEDIA Nytt Talentprisen» til Duane Hopkins for hans manus kalt «Better things». Takket være denne nye EU-prisen får unge manusforfattere mulighet til å presentere seg for produsenter og distributører under den anerkjente festivalen.

– Prisen er et svar på et vitalt behov for å gjøre det vi kan for å gi unge filmmanusforfattere mulighet til å produsere sine første filmer, så publikum får sjansen til å oppdage dem tidligst mulig, sa kommissær Reding.

«Nytt talentprisen» deles ut til en spillefilm skrevet av en manusforfatter under 35 som har fått opplæring innenfor rammene av EUs MEDIA Plussprogram. Med et budsjett på 400 millioner Euro gir MEDIA støtte både før og etter produksjon av film, opplæring, utvikling av produksjonsprosjekter, samt promotering og distribusjon av europeiske audiovisuelle produksjoner.

Europeisk fokus på livslang læring

Den åttende europeiske utdanningsministerkonferansen ble avholdt i Oslo 24–25 juni. Temaet var livslang læring, fra retorikk til realitet. Kommissær for utdanning og kultur Viviane Reding påpekte at i et arbeidsmarked preget av global konkurranse og hyppige endringer vil stadig påfyll av kunnskap være nødvendig både for arbeidstakerne og for samfunnet som helhet. Endring vil måtte bli en rutine, og dermed også livslang læring. En viktig oppgave blir å stimulere til livslang læring og sikre gjensidig godkjenning over hele Europa. Mer informasjon: www.educonf2004.no

Finner sammenhengen mellom giftige utslipp og helseskader

Panagiota Dilara er en av forskerne som er kommet frem til en metode som skal gjøre det mulig å påvise sammenhengen mellom giftige utslipp og helseskader.

- Mye av arbeidet handler om å bygge nettverk og få det beste ut av hverandres ekspertise, sier Panagiota Dilara. Hun arbeider ved Institutt for miljø og bærekraftig utvikling ved Europakommisjonens felles forskningslaboratorium i Ispra i Italia. I juni besøkte hun Oslo for å møte norske kollegaer og holdt også et foredrag i regi av Europakommisjonens delegasjon.

Hele bildet

- Vi skal se på hele bildet, og forsikre oss om at vi ikke bare studerer enkelt-delene, sier Dilara om den nye tilnærmingen de har utviklet ved instituttet. Metoden skal prøves for første gang i en stor undersøkelse i Krakow i Polen. Da vil man gjøre både helseundersøkelser og samle data om miljøutslipp. Hensikten er å finne ut i hvilken grad lokale forhold, som for eksempel kullfyrt boligoppvarming, virker inn på folks helse.

- Hvis vi finner ut at dette faktisk er et problem, kan en by for eksempel gå over til fjernvarme eller gi insentiver for å motivere folk til å gå over til bedre fyringsalternativer. En annen mulighet er å forby kull av dårlig kvalitet, som er et alvorlig miljøproblem i mange land. Siden flere byer bruker kull av dårlig kvalitet,

- Jeg regner med at miljøsituasjonen vil forbedre seg i de nye medlemslandene med bedre økonomiske betingelser, sier Panagiota Dilara som besøkte Oslo i juni.

for eksempel i Tyskland og Østerrike, kan de også få glede av resultatene fra undersøkelsen på dette området.

Overraskende funn

Under sitt arbeid med luftforskning har Panagiota Dilara støtt på overraskende funn.

- Vi begynte forskningen i forbindelse med et nytt direktiv som skulle regulere allerede kjente utslipp fra motorkjøretøyer. Vi ble nysgjerrige på selve partiklene i avgassene, noe som i dag bare er regulert for dieselmotorer. Da fant vi at en liten moped med totakts-

motor forurenses mer enn en dieselmotor, forteller Dilara.

Optimist

Det er lett å tro at en forsker som arbeider med luftkvalitet ser mørkt på fremtiden, men Panagiota Dilara tror at det er nettopp økt kunnskap som hjelper.

- Personlig er jeg optimist og liker å tro at hvis vi øker graden av bevissthet, vil folk forstå at vi har et problem. Da kan vi også finne bedre løsninger. Et eksempel er gjenbruk, som ingen tenkte på tidligere. Nå er det en langt bedre praksis, fastslår Panagiota Dilara.

Lenke til Institutt for miljø og bærekraftig utvikling, Europakommisjonens felles forskningslaboratorium, Ispra, Itali: <http://ies.jrc.cec.eu.int/Units/eh/>